

2021-09-15

Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen
Johan Börjesson

E-post: johan.borjesson@regionjh.se

RS/461/2021

Svar på motion från Marie Svensson (V) om ofrivillig ensamhet

Ärendebeskrivning

I en motion inlämnad till regionfullmäktige yrkar Marie Svensson (V) att Region Jämtland Härjedalen utarbetar en strategi för att arbeta med ofrivillig ensamhet (RS/139/2021). Denna motion kompletterades sedan med ytterligare en motion (RS/461/2021) där hon föreslår att:

- Folkhälsoenheten får ett tydligt uppdrag att kartlägga, ta fram underlag och förslag på aktiviteter för att minska den ofrivilliga ensamheten samt övriga hälsorelaterade problem i Region Jämtland Härjedalen som politiken får ta ställning till.
- Utbilda anställda och beslutsfattare om ofrivillig ensamhet och hur man kan identifiera densamma.
- Använda det politiska rådet för folkhälsa mer inriktat på att identifiera utsatta grupper som får sin hälsa påverkad av olika insatser inom både hälso- och sjukvården och inom regional utveckling.

I motionerna pekas på att ofrivillig ensamhet är ett förbisett hälsoproblem med konsekvenser på både individuell nivå såsom samhällsnivå. Vidare påpekas att pandemin och den medförande bristen på socialt umgänge riskerar ha påverkat den psykiska hälsan negativt.

Det är viktigt att inte förväxla ofrivillig ensamhet och social isolering. De är olika begrepp som kräver olika metoder för mätning, analys och åtgärd. De kan överlappa varandra, men ensamhet och social isolering är annorlunda på hur de bör hanteras av samhället. I motionen hänvisas till mätningar och analyser av ensamhet företrädesvis baserade på befolkningsstudier utförda i England. Motsvarande bakgrundsfakta baserat på individanalyser genom avancerade kategoriska regressionsmodeller finns inte tillgängligt i Sverige.

Nya kunskaper om problemets storlek kan komma att skapas genom de riktade hälsosamtalen som kommer införas under 2022, där frågor om sociala kontakter och möjligheter att vända sig till någon närstående förekommer.

Fördjupningsfrågor skulle även kunna inkluderas i de tillhörande samtalsmanualerna för hälsocentralernas personal.

I oktober 2020 påbörjades ett nytt uppdrag med fokus på psykisk hälsa inom regionstaben. Uppdraget hade sin grund i ett sedan tidigare påtalat behov av en regionintern samordningsfunktion gällande psykisk ohälsa och suicidpreventiva åtgärder samt den tilltagande oron för pandemins påverkan på den psykiska hälsan i befolkningen. Region Jämtland Härjedalen är representerade i det nationella HFS-nätverket angående psykisk hälsa där frågan om ofrivillig ensamhet nyligen har gjorts aktuell och där erfarenhetsutbyte, material och kunskapsstöd finns tillgängligt. Vidare utvecklas en regionintern utbildningskatalog med fokus på psykisk hälsa och suicidprevention som kommer att finnas tillgänglig för regionens verksamheter. Syftet med katalogen är att underlätta för bland annat chefer att prioritera bland kunskapsutbudet.

Ofrivillig ensamhet som ett individuellt problem hanteras i första hand av primärkommunala verksamheter men i nära samverkan med regionen. Som en växande folkhälsoutmaning är det av största vikt att frågan bevakas och hanteras i samverkan parallellt med andra utmaningar. En separat strategi för regionen inte det optimala utan de gemensamma insatserna bör regleras inom redan befintliga samverkansarenor och skulle kunna aktualiseras i en förnyad revidering av Handlingsplan för kommunerna i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 (RUN/407/2017, uppdaterad HSN/292/2020).

Folkhälsoenheten har idag uppdrag i nämnda frågor såsom psykisk ohälsa, ohälsosamma levnadsvanor eller migration och hälsa. Att åta sig ett specifikt uppdrag att kartlägga, ta fram underlag och förslag på aktiviteter anses inte vara det optimala och skulle med rådande förutsättningar kräva resursförstärkningar eller innebära nedprioriteringar av redan pågående arbete där frågan om ofrivillig ensamhet potentiellt kan ges utrymme.

Angående att använda det politiska rådet för folkhälsas mer inriktat på att identifiera utsatta grupper i syfte att lyfta fram tankar och idéer ses däremot inget hinder för. Det kan tvärtemot bidra till att ge en ökad diskussion och förståelse för var regionen som offentlig aktör har svårt att nå fram och skapa genomslag med nuvarande arbetsformer. Detta har diskuterats på rådets sammanträde den 14 september 2021.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen föreslår fullmäktige

Motionen anses besvarad.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Johan Börjesson
Chef Folkhälsoenheten

Utdrag till

Chef Folkhälsoenheten
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen